

dosarul nr. 2ra-1278/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Cornelia Vîrlan)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ion Secieru, Aliona Danilov, Iulia Cimpoi)

ÎNCHEIERE

12 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de societatea cu răspundere limitată „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Bevvis” împotriva Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Bevvis” și menținută hotărârea din 03 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a respins acțiunea depusă de societatea cu răspundere limitată „Bevvis” și s-a încasat în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 6 979 de lei,

constată:

La 18 decembrie 2014, societatea cu răspundere limitată „Bevvis” (denumirea prescurtată SRL „Bevvis”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a menționat că, la 01 august 2002, a încheiat cu SA „Basarabia” contractul de locațiune a încăperii cu suprafața de 70,5 m.p., amplasată pe str. Vasile Lupu, 36/1, or. Orhei, plata locațiunii constituind 1 350 de lei lunar. Conform pct. 3 al contractului, acesta intra în vigoare la 01 august 2002, fiind încheiat pe o perioadă de până la 01 august 2005.

Reclamanta a indicat că încăperile închiriate erau în stare avariata și aveau nevoie de reparație capitală, fiind necesară și replanificarea acestora conform scopului utilizării, și anume pentru activitatea ca salon-internet și magazinul de vânzare a tehnicii de calcul.

Ulterior, la 01 august 2005, SA „Basarabia” și SRL „Bevvis” au prelungit relațiile contractuale și au semnat un alt contract de locațiune în privința aceleiași încăperi, doar că cu suprafața de 74 m.p.. Conform contractului, acesta a fost

încheiat pe un termen de până la 01 august 2030, contra unei plăți de locațiune de 2000 de lei lunar.

Prin hotărârea din 23 septembrie 2008 a Judecătorei Economice de Circumscripție a fost admisă acțiunea depusă de SA „Basarabia” și a fost reziliat contractul de locațiune din 01 august 2005, din momentul emiterii hotărârii, și s-a evacuat silit SRL „Bevvis” din încăperea situată în or. Orhei, str. Vasile Lupu, 36/1. Totodată, a fost dispusă executarea imediată a hotărârii și s-a încasat din contul SRL „Bevvis” taxa de stat în cuantum de 2 570 de lei.

La 24 septembrie 2008, în baza acestui document executoriu a fost intentată procedura de executare, iar la 25 septembrie 2008, SRL „Bevvis” a fost evacuat forțat. În aceste circumstanțe, la 22 noiembrie 2008, a încheiat cu ÎM Hotelul „Codru” contractul nr. 36-H, conform căruia a luat cu chirie o suprafața de 69,7 m.p., contra sumei de 35 530,27 de lei/an sau 2 960 de lei/lună, ceea ce constituie 42,46 de lei pentru un metru pătrat pe lună.

Prin decizia din 16 decembrie 2008 a Curții de Apel Economice a fost admis apelul declarat de SRL „Bevvis” și casată hotărârea din 23 septembrie 2008 a Judecătorei Economice de Circumscripție, fiind emisă o hotărâre nouă prin care acțiunea depusă de SA „Basarabia” a fost respinsă ca fiind nefondată și s-a încasat în beneficiul SRL „Bevvis” taxa de stat în sumă de 1 927,50 de lei.

Prin decizia din 28 mai 2009 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de SA „Basarabia”, casată decizia din 16 decembrie 2008 a Curții de Apel Economice și menținută hotărârea din 23 septembrie 2008 a Judecătorei Economice de Circumscripție, dispunându-se întoarcerea executării deciziei Curții de Apel Economice în sumă de 1 927,50 de lei, și încasarea din contul SRL „Bevvis” în beneficiul SA „Basarabia” taxa de stat în sumă de 1 285 de lei.

Reclamanta a subliniat că principalul motiv pe care instanța de recurs și-a bazat soluția adoptată este clauza de la pct. 7.1.2 al contractului de locațiune, care nu a fost executat de către SRL „Bevvis”, iar drept consecință nu au fost executate obligațiunile contractului și acest fapt aduce la rezilierea contractului de locațiune.

În prezența acestor circumstanțe, în perioada august 2008 – 12 martie 2014 SRL „Bevvis” și SA „Basarabia” au fost implicați într-un proces judiciar obiectul căruia l-a format constatarea nulității absolute a pct. 7.1.2 al contractului de locațiune din 01 august 2005.

Astfel, prin hotărârea din 08 aprilie 2013 a Judecătorei Orhei, menținută prin decizia din 26 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă acțiunea SRL „Bevvis” privind constatarea nulității absolute a pct. 7.1.2 al contractului de locațiune din 01 august 2005.

Prin decizia din 12 martie 2014 a Curții Supreme de Justiție, s-au casat hotărârea din 08 aprilie 2013 a Judecătorei Orhei și decizia din 26 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a constatat nulitatea absolută a pct. 7.1.2 al contractului de locațiune din 01 august 2005.

Prin urmare, în baza acestui act judecătoresc irevocabil, SRL „Bevvis” a demarat procedura de revizuire a deciziei din 28 mai 2009 a Curții Supreme de Justiție și a hotărârii din 23 septembrie 2008 a Judecătorei Economice de Circumscripție. Însă, prin încheierea din 04 iunie 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea de revizuire.

Respectiv, reclamanta consideră ca fiind ilegale concluziile Judecătorei Economice de Circumscripție cuprinse în hotărârea din 23 septembrie 2008 și ale Curții Supreme de Justiție inserate în decizia din 28 mai 2009.

Mai mult decât atât, în baza acestor acte judecătorești a fost stopată activitatea SRL „Bevvis” pe o perioadă îndelungată, circumstanță ce a succedat suportarea unui prejudiciu material și moral, aceasta fiind îndreptățită de a pretinde repararea prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului de proprietate, începând cu 12 martie 2014.

În această ordine de idei, reclamanta a considerat că de prejudiciile ce i-au fost cauzate se fac vinovate instanțele judecătorești – Judecătoria Economică de Circumscripție, care a emis hotărârea din 23 septembrie 2008, și Curtea Supremă de Justiție, care a emis decizia din 28 mai 2009.

Astfel, că este imposibilă întoarcerea părților la starea inițială până la 23 septembrie 2008, urmează a-i fi compensare prejudiciile suportate sub forma cheltuielilor pentru reconstrucție, conform actului de expertiza nr. CS0000583 în mărime de 39 847 de lei; 6 615,21 de lei pentru proiect; 454,35 de lei pentru permisele diferitor organe; 46 048 de lei pentru utilaj; 225 de lei pentru contor de apă; 4 927 de lei pentru instalarea telefonului; 4 500 de lei pentru instalarea alarmei; 1 420,81 de lei pentru instalarea utilajului electric; 1 300 de lei pentru serviciile de reclamă în perioada anilor 2005 – 25 septembrie 2008; 7 208,12 lei pentru instalarea climatizatorului, în total suportând pentru lucrările de reconstrucție a încăperilor folosite suma de 112 545,49 de lei.

De asemenea, reclamanta a declarat că a efectuat lucrări de reparație a încăperii din or. Orhei, str. Vasile Lupu, 36, et. 3, în sumă de 17 312 lei.

Reclamanta a invocat că, după ce a fost evacuată forțat, în perioada 25 septembrie 2008 – 01 decembrie 2008 nu a avut posibilitatea să activeze, circumstanță ce a dus la pierderea considerabilă a clientelei și micșorarea venitului, deoarece și-a schimbat locația conform contractului de locațiune încheiat la 01 decembrie 2008 cu ÎM Hotelul „Codru”.

În această ordine de idei, reclamanta a apreciat că, în urma evacuării și stopării activității, schimbării locului și pierderii clientelei a suportat pierderi (venit ratat) după cum urmează: în anul 2008 în sumă de 66 872 de lei, în anul 2009 în sumă de 86 971 de lei, în anul 2010 în sumă de 7 000 de lei, iar în total în anii 2008-2010 în sumă de 160 843 de lei.

În total, reclamanta pretinde un prejudiciu material cauzat de pe urma evacuării imediate și stopării activității, schimbării locului aflării și pierderea clientelei în perioada 25 septembrie 2008 – 01 ianuarie 2011 în sumă totală de 290700 de lei = 112 545 de lei + 17 312 de lei + 160 843 de lei.

Subsecvent, reclamanta a invocat că prin hotărârea instanței economice din 23 septembrie 2008, care a fost menținută prin decizia instanței de recurs, i-a fost afectat dreptul de proprietate, fapt care în esență i-a cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin atingerea imaginii și reputației societății, starea indecisă în luarea deciziilor, împiedicarea în gestionarea societății, suferințe și incomodități cauzate asociaților și organelor de conducere ale SRL „Bevvis”.

Astfel, ținând cont de perioada îndelungată de la 25 septembrie 2008 până la 01 ianuarie 2014 în care a fost înregistrată micșorarea circuitului de comerț, suferințele survenite ca urmare a încălcării drepturilor acesteia, precum și jurisprudența CtEDO, reclamanta considera că suma de 92 500 de lei (5 000 de

euro x 18,50 de lei per euro) constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral ce i-a fost cauzat.

SRL „Bevvis” a solicitat recunoașterea faptului că prin hotărârea din 23 septembrie 2008 a Judecătoriei Economice de Circumscripție și decizia din 28 mai 2009 a Curții Supreme de Justiție i-a fost încălcat dreptul de proprietate; a încasa din bugetul de stat în beneficiul său suma de 393 200 de lei, formată din 290 700 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material și suma de 92 500 de lei cu titlu de satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat; și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, (vol. II, f.d. 54, 57-62 recto-verso) acțiunea depusă de SRL „Bevvis” a fost respinsă integral și s-a încasat din contul acesteia în beneficiul statului taxa de stat suplimentară în cuantum de 6 979 de lei.

Prin decizia din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 113, 114-129) a fost respins apelul declarat de SRL „Bevvis” și menținută hotărârea din 03 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prima instanță și instanța de apel și-au întemeiat soluțiile adoptate pe dispozițiile art. 118 alin. (1), art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, articolului 6 § 1, art. 13 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, articolul 1 din Protocolul adițional al CEDO, art. 14 alin. (2), art. 610 alin. (1) și (2), art. 1405, art. 1422, art. 1423 alin. (1) din Codul civil, art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

În consolidarea soluției sale, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, și Curtea de Apel Chișinău au reținut că, prin prisma jurisprudenței CtEDO, prejudiciul material pretins nu poate fi compensat în circumstanțele în care reclamanta nu a obținut dreptul de proprietate asupra imobilului, ci doar dreptul de folosință, în baza unui contract de locațiune.

La fel, instanțele de fond au opinat că Statul răspunde patrimonial numai pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale, în urma aplicării sancțiunii administrative în formă de arest administrativ și în situațiile încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În condițiile speței, însă, SRL „Bevvis” nu a probat faptul că din partea judecătorilor care au examinat cauza au avut loc careva acțiuni ilegale sau ar fi fost atrași la răspundere.

Astfel, instanțele inferioare au conchis că, prin prezenta acțiune civilă, reclamanta urmărește scopul îmbogățirii fără just temei.

La 31 ianuarie 2018, SRL „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel și prima instanță au încălcat și aplicat eronat normele de drept material, și în special art. 315 și 316 din Codul civil.

În acest sens, recurenta a menționat că ipotezele instanței de apel precum că SRL „Bevvis” nu dispune de dreptul de proprietate asupra speranțelor sale de a dobândi un venit din încăperea primită în locațiune și pierderea clienților, în esență, contravin dispozițiilor articolului 1 din Protocolul adițional al CEDO și jurisprudenței CtEDO.

Prin urmare, consideră că prima instanță și instanța de apel i-au încălcat dreptul la un proces echitabil

Recurenta solicită admiterea recursului și casarea deciziei din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 03 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă acțiunea.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Prin prisma art. 434 în alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, instanța de recurs atestă că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită momentul când i-a fost comunicată SRL „Bevvis” decizia Curții de Apel Chișinău, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului acestuia de a ataca hotărârea judecătorească.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depusă de SRL „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca, completul de admisibilitate evocă faptul că recurenta s-a limitat doar la reiterarea circumstanțelor factice ale cauzei și a simplilor invocări că instanța de apel a aplicat eronat dispozițiile CEDO și a Protocolului adițional la aceasta.

În acest sens, urmează a se profila că, în cererea de recurs nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, ci este necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

Prin urmare, alegațiile conținute în cererea de recurs nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recurenta urma să evidențieze, în cererea de recurs formulată, memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate. Or, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

La caz, este de notat faptul că motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. La fel, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului.

Ipozele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece SRL „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca, nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de SRL „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca, nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că cererea de recurs a fost depusă după ce SRL „Bevvis” a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SRL „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca, împotriva deciziei din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Bevvis”, reprezentată de Valeriu Duca, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată

„Bevvis” împotriva Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei din 07 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova